

Toimenpideluvan hakeminen Heinäveden kunnalta

Tekninen lautakunta 30.05.2023 § 9

Valmistelija tekninen johtaja Anna-Kaisa Eskelinen, Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi, puh. 040 355 6320; email: anna-kaisa.eskelinen@heinavesi.fi

Maankäyttö- ja rakennuslain 126 §, 126 a § ja 129 § nojalla määrätään toimenpideluvan hakemisesta ja ilmoitusmenettelyn käyttämisestä Heinäveden kunnan alueella seuraavasti:

Toimenpidelupa tulee hakea ranta-, asemakaava- ja oikeusvaikutteisilla yleiskaava-alueilla. Paajanniemi 90-404-2-144 ja Paajankoski 90-404-2-420 kiinteistöillä on suoritettu luvatonta louhintaa vuonna 2019.

Kiinteistöjen osalta tulee kyseeseen alueen maisemointi (maisemointisuunnitelma johon haetaan toimenpidelupa).

Louhepenkereen luiskia tulisi loiventaa sekä kohteeseen tulee istuttaa maakunttaa sekä eri ikäistä puustoa.

Esittelijä Tekninen johtaja Eskelinen Anna-Kaisa

Päätösehdotus Heinäveden kunnan tekninen lautakunta päättää, että kiinteistön omistajan on toimitettava Heinäveden kuntaan toimenpidelupahakemus liitteineen viimeistään 30.6.2023. Liitteistä tulee käydä ilmi lisäselvityksenä yksityiskohtaiset piirustukset, pituus- ja poikkileikkaukset penkereistä ja louheista sekä mitä aiotaan tehdä. Kasvillisuuden ja kunnan istuttaminen tulisi esittää myös piirustuksissa.

Päätös Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Tekninen lautakunta 07.12.2023 § 19

Valmistelija tekninen johtaja Anna-Kaisa Eskelinen, Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi, puh. 040 355 6320; email: anna-kaisa.eskelinen@heinavesi.fi

Heinäveden kunnan tekninen lautakunta päätti 30.5.2023, että kiinteistön omistajan on toimitettava Heinäveden kuntaan toimenpidelupahakemus liitteineen viimeistään 30.6.2023. Liitteistä tulee käydä ilmi lisäselvityksenä yksityiskohtaiset piirustukset, pituus- ja poikkileikkaukset penkereistä ja louheista sekä mitä aiotaan tehdä. Kasvillisuuden ja kunnan istuttaminen tulisi esittää myös piirustuksissa.

Kiinteistön omistaja ei toimittanut määräaikaan mennessä toimenpidelupahakemusta päätöksen mukaisesti. Kiinteistön omistaja on valittanut teknisen lautakunnan päätöksestä 30.5.2023 § 9 hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeuden tuomiolauselma on seuraava: hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta ja poistaa teknisen lautakunnan päätökseen liitetyn valitusosoituksen. Hallinto-oikeus toteaa, että jos luvanvarainen toimenpide on tehty ilman lupaa, rakennusvalvontaviranomainen voi maankäyttö- ja rakennuslain 182 §:n nojalla velvoittaa niskoittelijan määräajassa oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin ja tarvittaessa tehostaa määrystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide

teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Ennen maankäyttö- ja rakennuslain 182 §:n mukaisen päätöksen tekemistä rakennusvalvontaviranomainen voi antaa kehotuksen. Myös kehotuksen antamisesta voidaan tehdä päätös. Kehotuksen tarkoituksena on saada asianosainen noudattamaan säännöksiä ja määräyksiä vapaaehtoisesti. Vakiintuneen hallinto- ja oikeuskäytännön mukaan kehotus ei sisällä valituskelpoista hallintopäätöstä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 126 §, 126 a § ja 129 § nojalla määrätään toimenpideluvan hakemisesta ja ilmoitusmenettelyn käyttämisestä Heinäveden kunnan alueella seuraavasti:

Toimenpidelupa tulee hakea ranta-, asemakaava- ja oikeusvaikutteisilla yleiskaava-alueilla. Paajanniemi 90-404-2-144 ja Paajankoski 90-404-2-420 kiinteistöillä on suoritettu luvatonta louhintaa vuonna 2019. Kiinteistöjen osalta tulee kyseeseen alueen maisemointi (maisemointisuunnitelma johon haetaan toimenpidelupa). Louhepenkereen luiskia tulisi loiventaa sekä kohteeseen tulee istuttaa maakunttaa sekä eri ikäistä puustoa. Suunnitelmasta kuullaan asionosaisia naapureita sekä viranomaisia, jotka ovat Pohjois-Karjalan Ely-keskus, Keski-Savon ympäristölautakunta, Maakuntaliitto sekä museoviranomainen.

Esittelijä	Tekninen johtaja Eskelinen Anna-Kaisa
Päätösehdotus	Heinäveden kunnan tekninen lautakunta päättää, että maanomistajan on toimitettava toimenpidelupahakemus liitteineen 28.2.2024 mennessä. Mikäli toimenpidelupahakemusta ei toimiteta määräaikaan mennessä, tekninen lautakunta käyttää uhkasakkomenettelyä määräyksen tehostamiseksi uhkasakkolain § 22 mukaisesti. MRL 182 §:n Uhkasakko ja teettämisuhka mukaan viranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.
Päätös	Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Tekninen lautakunta 14.04.2026 § 3
116/10.03.00.04/2023

Valmistelija Tekninen johtaja Mikko Luostarinen, Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi, puh. 040 355 6320, email: mikko.luostarinen@heinavesi.fi

Selostus

Heinäveden kunnan tekninen lautakunta on käsitellyt kiinteistöillä 90-404-2-144 ja 90-404-2-420 aloitettua louhintatyötä ja tiepenkereen rakentamista koskevaa toimenpidelupa-asiaa kokouksissaan 30.5.2023 § 9 ja 7.12.2023 § 19. Lautakunta on velvoittanut toimenpiteeseen ryhtyneen toimittamaan asiaa koskevan toimenpidelupahakemuksen rakennusvalvontaviranomaisena toimivalle tekniselle lautakunnalle 28.2.2024 mennessä. Päätöksen 7.12.2023 § 19 yhteydessä on mainittu, että mikäli veloitteen mukaista lupahakemusta ei toimiteta määräaikaan mennessä, veloitetta voidaan tehostaa MRL 182 § mukaisilla toimenpiteillä, (uhkasakko).

Asianosaisen kuulemiset

Heinäveden kuntaan ei ole toimitettu päätöksen 7.12.2023 § 19 mukaista lupahakemusta tai edellytetyjä asiakirjoja annettuun määräaikaan mennessä. Toimenpiteisiin ryhtynyttä kiinteistönomistajaa on kuultu asiasta 8.8.2024 todisteellisesti ja asianosaiselle on varattu mahdollisuus jättää vastineensa lautakunnan päätöksen laiminlyönnin johdosta. Asianosainen on vastannut asiamiehen välityksellä kuulemiseen. Vastineessa pyydetään teknistä lautakuntaa pidättymään MRL 182 § mukaisista toimenpiteistä ja tiedusteltu asianosaisen 16.8.2019 jättämän toimenpidelupahakemuksen käsittelyn tilannetta.

Asianosaiselle on edelleen lähetetty 17.2.2026 täydennyspyyntö, jonka yhteydessä on varattu mahdollisuus täydentää vastineessa mainittua, 16.8.2019 toimittamaansa kirjallista lausumaa asiassa. Täydennyspyynnössä on viitattu teknisen lautakunnan kokouskäsittelyihin ja niissä edellytettyihin asiakirjoihin sekä toimenpiteeseen ryhtymisen ja lausuman toimittamisen aikaan voimassa olleeseen lainsäädäntöön (maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999) ja sen asettamiin edellytyksiin lupahakemuksesta sekä hakemuksen yhteydessä toimitettavista asiakirjoista ja selvityksistä. Perusteluna täydennyspyynnölle on ollut se, että asianosaisen 16.8.2019 kirjallisen lausuman yhteydessä toimittama lupahakemus on suunnitelma-asiakirjojen ja viranomaisen edellyttämien muiden selvitysten osalta merkittävästi puutteellinen.

Asianosainen on toimittanut vastineen selvityspyyntöön asiamiehen välityksellä. Lausumassa viitataan siihen, että täydennyspyynnössä mainitut lainkohdat koskevat rakennusten rakentamista, ei tien rakentamista. Lisäksi mainitaan, että Heinäveden kunnalla on käytössään tarpeelliset metrimitat ja muut aiemmin toimitetun lausuman yhteydessä olevat tiedot lupa-asian ratkaisemiseksi. Asianosaiset toivovat lupahakemuksen joutuisaa ratkaisua tierakenteen viimeistelemiseksi.

Lupahakemus

Toimenpiteeseen ryhtymisen ja asianosaisen lausuman aikaan (16.8.2019) lupa-asiaa koskeva lainsäädäntö on kirjattu maankäyttö- ja rakennuslakiin(132/1999, MRL). Asiassa kiistatonta on, että asianosaisen toimittaman kirjallisen lausuman 16.8.2019 yhteydessä on mainittu, että kyseisellä lausumalla haetaan myös lupaa rakennusvalvontaviranomaiselta saattaa kiinteistöillä aloitettu tien rakentaminen ja sen maisemointi loppuun. Tekninen lautakunta ei ole huomionnut lausuman yhteydessä vireille saatettua hallintoasiaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena lupahakemuksena, koska se ei ole katsonut sen täyttävän MRL mukaisia lupahakemuksen edellytyksiä. Kuitenkin hallintolain (434/2003) mukaisesti hallintoasia tulee vireille viranomaiselle toimitettavasta asiakirjasta, kun siitä käy ilmi mitä asia koskee. Lautakunnan tulee ratkaista asianosaisen lausuman yhteydessä vireille saatettu hallintoasia ja tutkia täytyykö luvan myöntämisen edellytykset MRL 138 § mukaisesti.

Lupaharkinta

Maankäyttö- ja rakennuslaki 131 § edellyttää, että lupaa haetaan kirjallisesti. Hakemukseen tulee liittää selvitys siitä, että hakija hallitsee rakennuspaikkaa sekä hakemuksen tutkimisen kannalta keskeiset pääpiirustukset ja viranomaisen edellyttämät muut selvitykset, joiden perusteella varsinainen luvan edellytysten tutkiminen tehdään ja pyydetään MRL 133 § mukaiset lausunnot asiaa koskevilta muilta osallisilta ja viranomaisilta. Lautakunta on kokouksissaan 30.5.2023 § 9 ja 7.12.2023 § 19 määrittänyt MRL 131 § ja MRL 134 § mukaisesti luvan edellytysten

tutkimisen vaatimat suunnitelmat, joiden toimittamiselle on annettu noudatettava määräaika. Rakennusvalvontaviranomaiselle ei ole toimitettu määräaikoihin mennessä pyydettyjä suunnitelmia tai lisäselvityksiä, joiden perusteella MRL 138 § mukainen luvan edellytysten tutkiminen sekä MRL 133 § mukainen lausuntojen pyytäminen voitaisiin toteuttaa.

Luvan edellytysten tutkimiselle ei ole asianosaisen kirjallisen lausuman ja lupahakemuksen perusteella edellytyksiä viranomaisen edellyttämien suunnitelmien puuttumisen vuoksi, jonka perusteella lautakunnan tulee hylätä asianosaisen 16.8.2019 kirjallisen lausuman yhteydessä vireille saatettu hakemus. Perusteena on, että aloitettu toimenpide sijoittuu maisemallisesti arvokkaalle alueelle ja sen suorittamisen edellytyksenä on kunnan rakennusjärjestyksen ja maankäyttö- ja rakennuslain perusteella rakennusvalvontaviranomaisen lupa. MRL 119 § mukaisesti huolehtimisvelvollisuus siitä, että toimenpide suoritetaan asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti on hankkeeseen ryhtyvällä. MRL 134 § mukaisesti luvan myöntämisen yhteydessä hyväksytään toimenpidettä koskevat pääpiirustukset rakentamisessa noudatettaviksi. MRL 138 § mukaisesti toimenpidelupaa ratkaistaessa noudatetaan, mitä rakennusluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään siltä osin, kuin on tarpeen toimenpiteen maankäytöllisten ja ympäristöllisten vaikutusten arvioimiseksi. Rakennusvalvontaviranomaisen päätöksissään 30.5.2023 § 9 ja 7.12.2023 § 19 edellyttämät selvitykset liittyvät olennaisesti maankäytöllisen ja ympäristöllisen vaikutuksen arvioimiseen.

Uhkasakkomenettely

Hallinto-oikeuden ratkaisussa, joka koskee teknisen lautakunnan päätöksestä 30.5.2023 § 9 tehtyä valitusta, on viitattu siihen, että viranomainen voi velvoittaa MRL 182 § mukaisilla toimenpiteillä oikaisemaan sen, mitä on tehty laimin. Päätöksessä on lisäksi mainittu, että korkeimman hallinto-oikeuden aikaisemman ratkaisun perusteella uhkasakkoa ei voi kuitenkaan käyttää tehosteena luvan hakemiseen (*KHO 1986-A-71 viranomaisen toimivaltaan ei kuulu velvoittaa henkilöä hakemaan lupaa vastoin hänen tahtoaan*). Uhkasakko voidaan asettaa siis tehosteeksi sille, että tilanne palautetaan ennen luvatta aloitettua toimenpidettä edeltävään tilaan (esimerkiksi velvoitetaan purkamaan luvatta rakennettu rakennus), mutta lähtökohtaisesti luvatta aloitettuun toimenpiteeseen ei voi edellyttää uhkasakon perusteella hakemaan lupaa.

Tämän perusteella lautakunnan tulkinta MRL 182 § mukaisen uhkasakon mahdollisesta asettamisesta luvan hakemisen tehosteeksi on ollut virheellinen, eikä uhkasakkomenettelyä tule päätöksissä mainitun päävelvoitteen ohessa jatkaa. Rakennusvalvontaviranomaisen on kohdistettava päävelvoite siihen, että oikaistaan se mitä on tehty laimin (luvatta aloitettu maisemaa muuttava maanrakennustyö).

Asian valmistelussa sovellettu lainsäädäntö

Rakentamislaki 751/2023 (RakL)

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999 (MRL)

Hallintolaki 434/2003 (HL)

RakL 194 § Vireillä olevat asiat

MRL 119 § Huolehtimisvelvollisuus rakentamisessa

MRL 126 § Toimenpidelupa

MRL 130 § Lupamenettelyn perusteet

MRL 131 § Rakennuslupahakemus

MRL 133 § Kuuleminen ja lausunnot

MRL 134 § Rakennuslupahakemuksen käsittely

MRL 138 § Toimenpideluvan edellytykset
MRL 182 § Uhkasakko ja teettämisuhka
HL 19 § Asian vireillepano
HL 20 § Asian vireilletulo
HL 22 § Asiakirjan täydentäminen

Esittelijä	Tekninen johtaja Luostarinen Mikko
Päätösehdotus	Heinäveden kunnan tekninen lautakunta kunnan rakennusvalvontaviranomaisena päättää, että; 1) se hylkää kiinteistönomistajan 90-404-2-144 ja 90-404-2-420 16.8.2019 vireille saattaman lupahakemuksen mainittujen kiinteistöjen alueelle aloitetun tierakentamisen loppuunsaattamiseksi 2) keskeyttää päätöksessään 7.12.2023 § 19 mainitun päävelvoitteen tehosteeksi aloitetun MRL 182 § mukaisen uhkasakkoprosessin. Perusteena edellä mainituille; 1) Lupahakemuksen edellytysten tutkimiseksi ei ole toimitettu viranomaisen pyynnöistä ja kehotuksista huolimatta lainsäädännön edellyttämiä asiakirjoja, joiden perusteella viranomainen voi arvioida luvan edellytysten täyttymisen ja hoitaa lainsäädännön edellyttämät kuulemis- ja lausuntonenettelyt. 2) Viranomaisen tulkinta MRL 182 § mukaisen uhkasakkomenettelyn soveltamisesta luvatta aloitettua toimenpidettä koskevaan lupamenettelyyn ja siihen velvoittamiseen on ollut virheellinen asiaa koskevan oikeuskäytännön perusteella.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.